

NAGY MAYA FESTŐMŰVÉSZRŐL

Prokopp Mária

Nagy Maya a velencei Képzőművészeti Akadémián a festészet tanára. Művészi pályája Budapestről és Esztergomból indult el. Budapesten született, itt lakott a család, amelynek ő a harmadik gyermeke. A művészetet az anyatejjel szívta magába, elsősorban édesanyjától, *Kovács Nagy Mária* (1910-2005) jeles szobrászművéstől, aki a XX. század békés, majd vérzivataros évtizedeiben méltó példát adott művészi helytállásból. Az édesapától, dr. Nagy Zoltán művészettörténésztől, az esztergomi Vármúzeum igazgatójától, aki a reneszánsz művészet itáliai-magyar kapcsolatainak jeles italianista kutatója volt, az itáliai művészet ismeretét és szeretetét kapta. Nagy Maya a művészeti tanulmányait, az ötvösség és a textilművészet területén Budapesten kezdte. 1970 óta Itáliában él és dolgozik. Szűkebb hazája a festői Marche, közelebbről Macerata városa az Adriai-tenger közelében, Ancona alatt. Itt folytatta művészeti tanulmányait, a maceratai Képzőművészeti Akadémián szerzett diplomát 1979-ben. 1985-től immár 25. éve tanárként segíti a jövő művészeinek képzését Itália különböző művészeti akadémiáin, Macerata, Carrara, Reggio Calabria, Bari és Velence városokban. Az Európai Unió Erasmus-ösztöndíj rendszerén keresztül széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszert épített ki, amelyben fontos helyet foglal el Magyarország, valamint Pozsony és Erdély is. Nagy Maya művészete és egyénisége egyaránt magyar és olasz, vagyis két teli tudóval lélegzik.

Nagy Maya dekoratív, élénk színvilágú, mélyen expresszív, lírai művészete nagy megbecsülésnek örvend Itáliaszerte. 1976-tól kezdve rendszeresen kiállít Itáliában. Szülőhazájában először

1982-ben mutatkozott be Tatán, Oroszlányban és Esztergomban. Ekkor Dávid Kata adott szakavatott művészettörténeti értékelést művészetéről a kiállítás katalógusában. Pusztai László a *Művészet* című folyóiratban mutatta be alkotásait; ezek elsősorban kárpitok voltak, amelyeket Nagy Maya magaszőtt. Ez a műfaj, amely nagy koncentrátságot, elmélyülést kíván hosszú időn át, érlelte a művésznőt mélyen elgondolkodó, filozofikus művésszé. Erről vallanak a korai kárpitok kozmikus ihletettséggű, meditatív kompozíciói lendületesen dinamikus és dekoratív szín- és formavilágukkal. Az olykor nonfiguratívnak tűnő alkotások címei világosan jelzik a konkrét zenei (Sztravinszkij), bibliai (Apokalipszis, sírbatétel), természeti élményt (táj, sas, csalogány), vagy éppen az élet legnagyobb csodáiban való elmerülést (Születés, Életfa, A fény keresése). Visszatérő témája a magány, ahol az Univerzum szerves részeként jelenik meg a gondolkodó Ember, a Művésznő.

Nagy Maya mélyen érzékeny lírai alkat, aki emellett rendkívül határozott egyéniség, szívét az értelem, a tudatoság is irányítja. Művei logikusan felépített, kitűnően szerkesztett alkotások. Világnézetének tudományos megalapozottsága végett három éven át teológiai tanulmányokat is folytatott. 1983-tól fordult erőteljesen a festészet felé. A kezdeti ötvösségi művészeti gyakorlatból megőrizte a színek fénylő ragyogását, a textilművészetből pedig a szigorú szerkezetet, a logikus felépítést. 1983-93 között számos megrendelést kap a marche-i ferences közösségektől. Többek között hét nagyméretű (190x140 cm) oltárképet készít számukra, ezek közé tartozik az *Utolsó vacsora*

megkapóan egyéni, kozmikus víziója. Nem véletlen, hogy éppen ez a kép szerepel Nagy Maya első nagyigényű monográfiájának égszínkép címlapján 1985-ben. Ez az olajfestmény (190x140 cm méltóképpen mutatja be sajátosan egyéni, magas színvonalú művészetét. A fekvő téglalap alakú, figurális kompozíció – első látásra – nem kíván szakítani a téma jól ismert, reneszánsz-kori előzményeivel. Tehát építészeti keretbe helyezi a jelenetet, a képsíkkal párhuzamosan ábrázolt, hosszú, vízszintes asztal köré ülteti az apostolokat. A főszereplők, Krisztus és a szeretett tanítvány, az ifjú János a nézővel szemközt, a mű függőleges tengelyében jelenik meg. Az áruló Júdás a kép előterében oldalról lép az asztal közepén lévő tálhoz, amelybe Jézussal egyszerre nyúl. A jelenetnek ezt a hagyományos szerkezeti felépítését, amely a Biblia elbeszélését követi, Nagy Maya minden eddiginél egyénibb felfogásban fogalmazza meg. A keresztény hit teljességét szuggesztív művészi erővel állítja elé! Krisztus, a Fölkent, az Ég és Föld teremtője – erre utal a feje felett megjelenő fénylő Nap, amely beryogja a kép egészét, vagyis élteti a Világmindenséget – fenségesen és mélyen elgondolkodva nyújtja jobbát a tálba (jelezve, hogy önként áldozza életét az emberiség üdvösségéért), míg a baljával János apostol felé fordul szíve egész melegével. Itt nincs dráma, megdöbbenés, mint a reneszánsz és a későbbi korok ábrázolásain, itt lélegzetelállító *csend* honol! Mély meditáció! Velük szemben Júdás hitvány, reszkető alakja jelentéktelen figura. Nem tudja megzavarni a kép felső részét betöltő Univerzum ragyogását, dicsőségét. Júdás a többi apostollal

együtt, a XX. század emberiségének egy-egy főbb típusát képviseli: a kételkedő, a magányosan elgondolkodó, a csodálkozó, a hívő, a lelkesen Istent dicsőítő, az egymással párbeszédet folytató, és végül a másokra, az árulóra figyelő emberi magatartást.

Nagy Maya a pszichológiai jellemzés nagy mestere! Az Ember, az Isten képmása, az ideális ember szépsége, gazdag lelki világa áll érdeklődése központjában! Erről vallanak remekművű arcképei, amelyeket akár a szeretett lányáról, akár a Biblia, vagy a mondák, a mesék világából merít. S ezeket a pozitív hősöket a legfontosabb egzisztenciális kérdések foglalkoztatják. Az utóbbi évekből a *De, Kihez menjünk?* (2006, 30x40 cm) és a *Velencei angyal* (2010, 50x70 cm) című olajképek beszédes példái művészetére új, jelenlegi szakaszának, amelyet nagyfokú elmélyülés, a szimbolikus jelleg fokozódása, az örökérvényű gondolatoknak gazdagabb színkálajú, mélyebb festőiségű megjelenítése jellemez.

Nagy Maya művészetében az 1990-es évektől a monumentális murális megbízatások kerültek előtérbe. Ezek sorát Corridonia színháza számára készített, *A fiatalok és a Béke* című, 500x410 cm-es falkép nyitotta meg 1990-ben. Majd a tanítványaival együtt számos falképet készített, így 2007-ben a Macerata pályaudvarára 1,8x40 méteres falképet. 2003-ban Castelraimondo *Három csillag* nevű étterme számára hatalmas freskót készített. Egyre szorosabbá vált művészi kapcsolata az építészettel, elsősorban az *organikus* épí-

tésszel, amelyet az ő kozmikus szimbolikus festészetével azonos törekvések jellemeznek. Nagy örömmel ismerkedett meg *Makovecz Imrével*, akinek 2000. és 2007 között hét kiállítást szervezett Itália jeles egyetemein és kiemelkedő építészeti alkotásaiban: Aquilában, Capestranóban, Maceratában, Ascoli Picenóban, Milánóban, Bergamóban és Udinében. Ezeket a kiállításokat a legkiválóbb olasz építészek – Paolo Portoghesi, Gianfranco Nardinocchi, Riccardo De Santis, Francois Burkhardt és más jeles szaktekintélyek – közreműködésével, Makovecz Imre itáliai tisztelőivel és barátaival együtt nagy sikerrel mutatta be.

Nagy Maya széleskörű *irodalmi és zenei* műveltségű művész, aki a *művészetelmélettel* is behatóan foglalkozik. Tudományos filozófiai-teológiai továbbképzését is fontosnak tartja, ezért végzett teológiai kurzusokat Rómában a Bencés Egyetemen. Élethivatásának tekinti a művészeti oktatást, amelyben szerves egységet alkot az elmélet és a gyakorlat. Szívesen dolgozik együtt a tanítványaival, főképpen a nagyobb murális munkáknál. Művészeti oktatásának alappillére a rajz! Ebben is nagy példaképét, a Gyula városa közeli Ajtósról származó Albert Dürert követi!

Rendszeresen hazalátogat Magyarországra, közvetlen kapcsolata van a hazai kulturális-művészeti élettel. Büszke öntudattal őrzi édesapja szülőfalujának hun-szkita hagyományait. Örömmel sajtótitotta el a székely-magyar rovásírást. Képeit gyakran ékesíti rovásírásos feliratokkal, amelyek dekora-

tív rajza kompozícióinak szerves részét képezik. Az *Édesanyám álma* című remekművű olajképe a pasaréti plébánián (2000) méltóképpen képviseli Budapesten Nagy Maya magas színvonalú művészetét, amely egyúttal hitvallás az Édesanya iránt érzett háláról, szeretetről. A szellem világából, az Örök boldogság hazájából érkezik a művész Édesanya a lányához – mint az Angyal egykor a názáreti szűzhöz – hogy átadja a művészet stafétabotját, a Tiszta Művészet Liliomát.

Reméljük, rövidesen a hazai kortárs építészeti alkotásokat is gazdagítani fogják Nagy Maya művei! Az építészet több ezer éves története jól bizonyítja, hogy a képzőművészeti alkotások töltik meg igazán élettel az épületet!

Bízunk benne, hogy a jövőben egyre többet fogjuk látni és hallani Nagy Maya művészetét Budapesten és a Kárpát-medencében!



HIBAIGAZÍTÁS • Az *Országépítő* 2011/3 számában az *Az art deco igazi eredete* című cikk első képe alatti szöveg helyesen: Az 1911-es turini (torinói) világkiállítás pavilonja Töri Emil és Pogány Móric tervezői közreműködésével épült. Ugyancsak képaláírásban tévesen Lajta Béla tervező helyett Lajta László szerepel. Olvasóink szíves elnézését kéri a szerkesztő